

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 15ης Σεπτεμβρίου 1998*

Στην υπόθεση T-142/97,

Eugénio Branco, Ld.^a, εταιρία πορτογαλικού δικαίου που εδρεύει στη Λισαβόνα, εκπροσωπούμενη από τον Bolota Belchior, δικηγόρο στη Vila Nova de Gaia, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Jacques Schroeder, 6, rue Heine,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τη Maria Teresa Figueira και τον Knut Simonsson, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως C(96) 3170 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, περί μειώσεως χρηματοδοτικής συνδρομής χορηγηθείσας στην προσφεύγουσα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τη V. Tiili, Πρόεδρο, και τους C. P. Briët και A. Potocki, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 11ης Ιουνίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Κανονιστικό πλαίσιο

- ¹ Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΕ L 289, σ. 38, στο εξής: απόφαση 83/516), το Ταμείο αυτό συμμετέχει στη χρηματοδότηση ενεργειών επαγγελματικής καταρτίσεως και επαγγελματικού προσανατολισμού.
- ² Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της αποφάσεως αυτής, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη εγγυώνται το αίσιο πέρασ των ενεργειών.

- 3 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2950/83 του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την εφαρμογή της απόφασης 83/516 (ΕΕ L 289, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 2950/83), η έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (στο εξής: ΕΚΤ) μιας αιτήσεως χρηματοδότησεως συνεπάγεται την προκαταβολή του 50 % της συνδρομής κατά την ημερομηνία που έχει προβλεφθεί για την έναρξη των ενεργειών επαγγελματικής καταρτίσεως.
- 4 Το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού προβλέπει, αφενός, ότι οι αιτήσεις για την καταβολή του υπολοίπου περιέχουν λεπτομερή έκθεση για το περιεχόμενο, τα αποτελέσματα και τις χρηματοδοτικές πλευρές της σχετικής ενέργειας και, αφετέρου, ότι το κράτος μέλος βεβαιώνει την πραγματική και λογιστική ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στις αιτήσεις πληρωμής.
- 5 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, όταν η συνδρομή του ΕΚΤ δεν χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την εγκριτική απόφαση, η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή αυτή, αφού δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
- 6 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, τα καταβληθέντα ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την εγκριτική απόφαση αναζητούνται.
- 7 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 1, η Επιτροπή μπορεί να πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους, χωρίς αυτό να παραβιάζει το αντίστοιχο δικαίωμα των κρατών μελών.
- 8 Το άρθρο 6 της απόφασης 83/673/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1983, για τη διαχείριση του ΕΚΤ (ΕΕ L 377, σ. 1, στο εξής: απόφαση 83/673), προβλέπει ότι οι αιτήσεις για πληρωμή του υπολοίπου πρέπει να υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή μέσα σε δέκα μήνες από της ημερομηνίας

τερματισμού των ενεργειών. Διευκρινίζεται ότι αποκλείεται η πληρωμή της συνδρομής για την οποία υποβάλλεται αίτηση μετά την παρέλευση αυτής της προθεσμίας.

Ιστορικό της υποθέσεως

- 9 Το Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu (υπηρεσία υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, στο εξής: DAFSE) εκπροσωπεί το πορτογαλικό Δημόσιο στα θέματα που άπτονται του ΕΚΤ. Η υπηρεσία αυτή είναι ο μοναδικός και υποχρεωτικός συνομιλητής, αφενός, των υπηρεσιών της Επιτροπής που είναι υπεύθυνες για την εκπλήρωση της αποστολής του ΕΚΤ και, αφετέρου, των πορτογαλικών δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών που επιθυμούν να λάβουν συνδρομή από το ΕΚΤ.
- 10 Στις 31 Ιουλίου 1987 η προσφεύγουσα υπέβαλε στο DAFSE αίτηση περί χορηγήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΚΤ για πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισεως που θα υλοποιούνταν κατά το διάστημα από 4ης Ιουλίου μέχρι 30ής Δεκεμβρίου 1988 (στο εξής: αίτηση συνδρομής).
- 11 Ακολούθως, το DAFSE υπέβαλε την αίτηση αυτή, εξ ονόματος του πορτογαλικού Δημοσίου και υπέρ της προσφεύγουσας, στην Επιτροπή.
- 12 Το πρόγραμμα για το οποίο ζητούνταν η συνδρομή (φάκελος 880280 P1) εγκρίθηκε με απόφαση της Επιτροπής, κοινοποιηθείσα στην προσφεύγουσα με έγγραφο του DAFSE της 25ης Μαΐου 1988 (στο εξής: εγκριτική απόφαση).
- 13 Η εν λόγω εγκριτική απόφαση όριζε το ποσό της συνδρομής του ΕΚΤ σε 62 191 499 πορτογαλικά εσκούδος (ESC). Το πορτογαλικό Δημόσιο ανέλαβε την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει το πρόγραμμα της προσφεύγουσας μέχρι του ποσού των 50 883 954 ESC, μέσω του Orçamento da Segurança Social/Instituto

de Gestão Financeira da Segurança Social (προϋπολογισμού κοινωνικής ασφάλισης/ιδρύματος οικονομικής διαχείρισης της κοινωνικής ασφάλισης, στο εξής: OSS/IGFSS). Η χρηματοδότηση του προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης θα συμπληρωνόταν με ιδιωτικές συνεισφορές.

- 14 Με έγγραφο της 21ης Ιουλίου 1988, η προσφεύγουσα απέστειλε στο DAFSE μια «πράξη περί αποδοχής της εγκριτικής αποφάσεως», την οποία είχε προσηκόντως υπογράψει, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Στην πράξη αυτή, η προσφεύγουσα δήλωνε ότι θα χρησιμοποιούσε τη συνδρομή του ΕΚΤ τηρώντας, αφενός, τους εφαρμοστέους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες και, αφετέρου, τους όρους που προέβλεπε η εγκριτική απόφαση.
- 15 Στις 12 Αυγούστου 1988 η προσφεύγουσα έλαβε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, προκαταβολή ίση προς το 50 % του ποσού της συνδρομής που είχε εγκριθεί από το ΕΚΤ, καθώς και του ποσού που είχε εγκριθεί από το OSS/IGFSS, ήτοι, αντιστοίχως, ποσά ύψους 31 095 749 ESC και 25 441 977 ESC.
- 16 Όταν το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ολοκληρώθηκε, η προσφεύγουσα διαπίστωσε ότι το τελικό συνολικό κόστος του ανερχόταν σε 104 289 500 ESC, ήταν δηλαδή μικρότερο από εκείνο που είχε προβλεφθεί αρχικά. Κατά συνέπεια, υπέβαλε στο DAFSE αίτηση πληρωμής του υπολοίπου του ποσού που όφειλε το ΕΚΤ, ήτοι ποσού ύψους 20 527 598 ESC, και του υπολοίπου του ποσού που όφειλε το OSS/IGFSS, ήτοι ποσού ύψους 16 795 307 ESC.
- 17 Κατά την πρώτη εξέταση της αιτήσεως αυτής, δημιουργήθηκαν στο DAFSE αμφιβολίες ως προς το νομότυπο των στοιχείων που περιείχε. Κατά συνέπεια, το DAFSE ζήτησε από την Inspeccao Geral de Financas (γενική επιθεώρηση οικονομικών, στο εξής: IGF) να προβεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, σε έλεγχο της αιτήσεως πληρωμής του υπολοίπου.
- 18 Εκκρεμούντος του ελέγχου αυτού, το DAFSE πιστοποίησε, στις 2 Αυγούστου 1989, την πραγματική και λογιστική ακρίβεια της αιτήσεως πληρωμής του υπο-

λοιπίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2950/83. Το DAFSE κατέβαλε στην προσφεύγουσα ποσό 16 795 307 ESC, ήτοι το υπόλοιπο της συνδρομής που όφειλε να καταβάλει το OSS/IGFSS, επισημαίνοντας συγχρόνως ότι η καταβολή αυτή δεν προδίκασε την τελική απόφαση της Επιτροπής.

- 19 Στις 9 Ιανουαρίου 1990 η IGF υπέβαλε την έκθεσή της. Διαπιστώνοντας, αφενός, ότι η προσφεύγουσα είχε προβεί σε ορισμένες άσκοπες δαπάνες και, αφετέρου, ότι ορισμένες περαιτέρω δαπάνες είχαν πραγματοποιηθεί κατά παράβαση των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, η IGF κατέληξε ότι έπρεπε να μειωθεί η εγκριθείσα χρηματοδοτική συνδρομή.
- 20 Υιοθετώντας την άποψη της IGF, το DAFSE απηύθυνε στην προσφεύγουσα, στις 23 Μαΐου 1990, έγγραφο με το οποίο της γνωστοποίησε ότι η συνδρομή του ΕΚΤ έπρεπε να μειωθεί σε 30 672 242 ESC, η δε συνδρομή του OSS/IGFSS σε 25 095 471 ESC. Κατά συνέπεια, αξίωσε από την προσφεύγουσα να επιστρέψει μέρος των ποσών που είχε ήδη λάβει από το ΕΚΤ και το OSS/IGFSS, ήτοι ποσά ύψους 423 507 ESC και 17 141 813 ESC, αντιστοίχως.
- 21 Στις 23 Μαΐου 1990 το DAFSE υπέβαλε επίσης στην Επιτροπή, εξ ονόματος της προσφεύγουσας, μια διορθωμένη αίτηση πληρωμής του υπολοίπου. Πρότεινε τη μείωση της συνδρομής μέχρι των ποσών που αναφέρονταν στο έγγραφο που είχε απευθύνει κατά την ίδια ημερομηνία στην προσφεύγουσα.
- 22 Με απόφαση της 29ης Μαρτίου 1993, η Επιτροπή, δεχόμενη την πρόταση αυτή, μείωσε τη χρηματοδοτική συνδρομή του ΕΚΤ σε 30 672 242 ESC.
- 23 Το DAFSE ενημέρωσε την προσφεύγουσα για την απόφαση αυτή με έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 1993, το οποίο περιήλθε στην προσφεύγουσα στις 17 Δεκεμβρίου 1993.

- 24 Στις 23 Φεβρουαρίου 1994 η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής.
- 25 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το Πρωτοδικείο εξέδωσε, στις 12 Ιανουαρίου 1995, ερμήνην απόφαση στην υπόθεση T-85/94, Branco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-45). Κρίνοντας ότι ο λόγος ακυρώσεως που στηριζόταν σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ήταν βάσιμος, ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής, χωρίς να προβεί στην εξέταση των λοιπών λόγων που είχε προβάλει η προσφεύγουσα.
- 26 Στις 22 Φεβρουαρίου 1995 η Επιτροπή άσκησε ανακοπή κατά της αποφάσεως αυτής, δυνάμει του άρθρου 122, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 27 Με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-85/94 (122), Επιτροπή κατά Branco (Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-2993), το Πρωτοδικείο απέρριψε την ανακοπή.
- 28 Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή προέβη σε νέα εξέταση του φακέλου. Με έγγραφο της 30ής Μαΐου 1996, απέστειλε στο DAFSE νέο σχέδιο αποφάσεως περί μειώσεως της συνδρομής και του ζήτησε να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83. Η Επιτροπή ζήτησε επίσης από το DAFSE να κοινοποιήσει το εν λόγω σχέδιο στην προσφεύγουσα και να της διαβιβάσει τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις της προσφεύγουσας.
- 29 Με έγγραφο της 19ης Ιουνίου 1996, το DAFSE κοινοποίησε στην προσφεύγουσα αντίγραφο του σχεδίου αποφάσεως της Επιτροπής και της ζήτησε να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δέκα ημερών. Η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

- 30 Με έγγραφο που περιήλθε στην Επιτροπή στις 4 Σεπτεμβρίου 1996, το DAFSE της διαβίβασε αντίγραφο των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας επί του σχεδίου της αποφάσεως, συνοδευόμενο από τις δικές του παρατηρήσεις.
- 31 Στις 16 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(96) 3170 (στο εξής: επίδικη απόφαση). Αφού υπενθύμισε τη διαδικασία που είχαν ακολουθήσει η ίδια και το DAFSE και αφού παρέπεμψε τόσο στην έκθεση της IGF όσο και στο από 30 Μαΐου 1996 έγγραφό της, κατέληξε ότι η χρηματοδοτική συνδρομή του ΕΚΤ έπρεπε να μειωθεί μέχρι του ποσού που είχε καθορίσει με την από 29 Μαρτίου 1993 απόφασή της, ήτοι ποσού ύψους 30 672 242 ESC.
- 32 Με έγγραφο της 24ης Φεβρουαρίου 1997 το DAFSE κοινοποίησε την επίδικη απόφαση στην προσφεύγουσα, ζητώντας την επιστροφή εντός 30 ημερών των ποσών 423 507 ESC και 17 141 813 ESC τα οποία οφείλονταν, αντιστοίχως, στο ΕΚΤ και το OSS/IGFSS.
- 33 Με έγγραφα που περιήλθαν στην Επιτροπή στις 25 Οκτωβρίου 1996 και στις 6 Μαΐου 1997, το Tribunal criminal do Porto (ποινικό δικαστήριο του Porto) και το DAFSE γνωστοποίησαν στην Επιτροπή ότι, κατόπιν της λογιστικής εκθέσεως που είχε συντάξει η IGF, το DAFSE είχε προσφύγει ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου κατά της προσφεύγουσας προβάλλοντας κατάχρηση επιδοτήσεων και διάπραξη απάτης με σκοπό την είσπραξη των επιδοτήσεων.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 34 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Απριλίου 1997, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή ακυρώσεως κατά της επίδικης αποφάσεως.

35 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Ωστόσο, αποφάσισε να θέσει στην Επιτροπή ορισμένες γραπτές ερωτήσεις, στις οποίες η Επιτροπή απάντησε κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 11ης Ιουνίου 1998.

36 Κατά τη συνεδρίαση αυτή, οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

37 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

38 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Ως προς την ουσία

39 Η προσφεύγουσα προβάλλει πέντε λόγους ακυρώσεως, που αντλούνται, αντιστοίχως, από παράβαση του κανονισμού 2950/83, από πλάνη περί την εκτίμηση

των πραγματικών περιστατικών, από παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου, από προσβολή κεκτημένων δικαιωμάτων και, τέλος, από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

1. Ως προς τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση του κανονισμού 2950/83

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, κατά τη διάρκεια του μηνός Αυγούστου 1989, το DAFSE πιστοποίησε την πραγματική και λογιστική ακρίβεια της υποβληθείσας απ' αυτήν αιτήσεως πληρωμής του υπολοίπου, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2950/83. Όμως, κατόπιν της διαβίβασεως της πιστοποιήσεως αυτής στην Επιτροπή, το DAFSE και το κράτος μέλος στερούνται πλέον αρμοδιότητας. Πράγματι, η εφαρμοστέα ρύθμιση, ειδικότερα δε ο κανονισμός 2950/83, απαγορεύει στο DAFSE να προβαίνει εκ νέου, μετά την πιστοποίηση και τη διαβίβαση της πιστοποιήσεως στην Επιτροπή, σε «επανεξέταση» του φακέλου, όπως εν προκειμένω, τροποποιώντας έτσι την προγενέστερη πιστοποίηση.
- 41 Το κράτος μέλος οφείλει να εξετάζει την ύπαρξη παρατυπιών πριν από την έκδοση της πράξεως πιστοποίησης. Διαφορετικά, προβαίνει σε ψευδή πιστοποίηση. Όταν του υποβλήθηκε η αίτηση πληρωμής του υπολοίπου, το DAFSE μπορούσε να λάβει μία μόνον από τις δύο ακόλουθες αποφάσεις: είτε να δεχθεί τη γνησιότητα των υποβληθέντων στοιχείων και να προβεί στην πιστοποίησή τους είτε να διαπιστώσει ότι είναι ανακριβή και, στην περίπτωση αυτή, να αρνηθεί την πιστοποίηση. Επομένως, πιστοποιώντας την αίτηση πληρωμής του υπολοίπου, το DAFSE ενέκρινε οριστικά τα περιεχόμενα στην αίτηση αυτή στοιχεία.
- 42 Τέλος, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η εν λόγω επανεξέταση πραγματοποιήθηκε από την IGF, η οποία ούτε είναι εξουσιοδοτημένη να ελέγχει τα προγράμματα του ΕΚΤ ούτε έχει τις τεχνικές δυνατότητες να αποφαινεται σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής ρυθμίσεως.

- 43 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 44 Στο μέτρο που επιβεβαιώνει την πραγματική και λογιστική ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στις αιτήσεις πληρωμής του υπολοίπου, το κράτος μέλος ευθύνεται έναντι της Επιτροπής για τις πιστοποιήσεις στις οποίες προβαίνει.
- 45 Εξάλλου, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της αποφάσεως 83/516, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη εγγυώνται το αίσιο πέρας των προγραμματιών επαγγελματικής κατάρτισεως και επαγγελματικού προσανατολισμού του ΕΚΤ. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, η Επιτροπή μπορεί να πραγματοποιεί ελέγχους των αιτήσεων πληρωμής του υπολοίπου, «χωρίς αυτό να παραβιάζει το αντίστοιχο δικαίωμα των κρατών μελών».
- 46 Οι εν λόγω υποχρεώσεις και εξουσίες των κρατών μελών δεν υπόκεινται σε κανένα χρονικό περιορισμό.
- 47 Κατά συνέπεια, σε περίπτωση όπως η προκειμένη, κατά την οποία το κράτος μέλος πιστοποίησε ήδη την πραγματική και λογιστική ακρίβεια της αιτήσεως πληρωμής του υπολοίπου, το εν λόγω κράτος εξακολουθεί να μπορεί να μεταβάλει την εκτίμησή του σχετικά με την αίτηση πληρωμής του υπολοίπου, εφόσον θεωρεί ότι βρίσκεται ενώπιον παρατυπιών που δεν είχαν αποκαλυφθεί προγενέστερα.
- 48 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 6 της αποφάσεως 83/673 προβλέπει ότι οι αιτήσεις πληρωμής του υπολοίπου πρέπει να περιέχονται στην Επιτροπή εντός προθεσμίας δέκα μηνών μετά την ημερομηνία τερματισμού των

προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισεως και ότι αποκλείεται η πληρωμή συνδρομής για την οποία υποβάλλεται αίτηση μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής. Υπ' αυτές τις συνθήκες, εάν οι έλεγχοι περί της κανονικότητας μπορούσαν να πραγματοποιούνται μόνον πριν από την πιστοποίηση της πραγματικής και λογιστικής ακρίβειας της αιτήσεως πληρωμής του υπολοίπου, θα υπήρχε το ενδεχόμενο να μη μπορεί το κράτος μέλος να υποβάλει την αίτηση αυτή στην Επιτροπή εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας των δέκα μηνών, οπότε θα αποκλειόταν η πληρωμή του υπολοίπου της συνδρομής. Επομένως, σε ορισμένες περιπτώσεις, η πιστοποίηση της πραγματικής και λογιστικής ακρίβειας μιας αιτήσεως πληρωμής του υπολοίπου, η οποία πραγματοποιείται πριν από τη διενέργεια του ελέγχου περί της κανονικότητας ή πριν από την ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού, μπορεί να εξυπηρετεί το συμφέρον του δικαιούχου της συνδρομής.

- 49 Τέλος, δεν υπάρχει κανένας λόγος για τον οποίο μια αρχή όπως το DAFSE δεν πρέπει να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες ενός επαγγελματία ελεγκτή, ο οποίος τη βοηθεί κατά τον έλεγχο της πραγματικής και λογιστικής ακρίβειας των στοιχείων που περιέχονται σε αίτηση πληρωμής του υπολοίπου. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η IGF είναι μια μονάδα επαγγελματιών λογιστών και ότι, δυνάμει της πορτογαλικής νομοθεσίας, έχει την εξουσία να πραγματοποιεί ελέγχους όταν υπάρχουν υπόνοιες παρατυπιών, όπως αυτές που υπάρχουν εν προκειμένω. Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι η IGF προέβη στον λογιστικό έλεγχο του φακέλου της προσφεύγουσας κατόπιν αιτήματος του DAFSE και σύμφωνα με τις εξουσίες που της απονέμει η πορτογαλική νομοθεσία. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν μπορεί να επικριθεί η παρέμβασή της στη διαδικασία που κατέληξε στην έκδοση της επίδικης αποφάσεως.
- 50 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο λόγος που αντλείται από παράβαση του κανονισμού 2950/83 πρέπει να απορριφθεί.

2. Ως προς τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 51 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή αποφάσισε να μειώσει τη χρηματοδοτική συνδρομή του ΕΚΤ στηριζόμενη στην έκθεση της IGF. Κατά συνέπεια, θεωρεί ότι, αν, όπως πιστεύει, η έκθεση αυτή πάσχει πλάνη περί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, το ίδιο συμβαίνει και με την επίδικη απόφαση.

- 52 Η προσφεύγουσα επικρίνει καταρχάς το ότι η IGF δεν εξέτασε τα σχετικά με το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης πραγματικά περιστατικά, αλλά προέβη αποκλειστικά σε λογιστικό έλεγχο. Στην έκθεσή της, η IGF ουδόλως αναφέρθηκε στην εγκριτική απόφαση. Ειδικότερα, δεν ανέφερε σε ποιο μέτρο δεν τηρήθηκαν οι τεθέντες με την απόφαση αυτή όροι. Σε τελική ανάλυση, η έκθεσή της δεν διαπιστώνει παρά μια απλή διάσταση απόψεων μεταξύ της ίδιας και της προσφεύγουσας, όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας των δαπανών.
- 53 Επιπλέον, η έκθεση της IGF περιέχει εσφαλμένες εκτιμήσεις όσον αφορά την ανατεθείσα στην εταιρία E. B. Ld.^a υπεργολαβία, την ωριαία αμοιβή των εκπαιδευομένων και, τέλος, τα βραβεία συνεπούς παρακολουθήσεως, τον μισθωθέντα βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως εξοπλισμό σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τις αποσβέσεις.
- 54 Όσον αφορά, πρώτον, την ανατεθείσα στην εταιρία E. B. Ld.^a υπεργολαβία ορισμένων δραστηριοτήτων, κακώς η IGF έκρινε ότι δεν ήταν δικαιολογημένη.
- 55 Η εφαρμοστέα ρύθμιση και η εγκριτική απόφαση επιτρέπουν, τουλάχιστον σιωπηρώς, στον δικαιούχο συνδρομής του ΕΚΤ να απευθύνεται σε τρίτους για την πραγματοποίηση εξειδικευμένων εργασιών στο πλαίσιο προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης. Εξάλλου, η ανατεθείσα στην E. B. Ld.^a υπεργολαβία αναφέρεται στην αίτηση συνδρομής, δεδομένου ότι οι συνδεδεμένες με τις οικείες εργασίες δαπάνες περιέχονται στο κονδύλιο «εξειδικευμένες εργασίες».
- 56 Η επίκριση που διατύπωσε η IGF, κατά την οποία τα χρεωθέντα από την E. B. Ld.^a ποσά διογκώθηκαν λόγω της υπέρμετρης χρήσεως των υπηρεσιών ανεξαρτήτων συνεργατών δεν είναι δικαιολογημένη, δεδομένου ότι και η ίδια η προσφεύγουσα χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες ανεξαρτήτων συνεργατών, με συνέπεια την πραγματοποίηση ακόμη μεγαλύτερων δαπανών, και ότι ουδέποτε διατυπώθηκαν αντιρρήσεις όσον αφορά την πρακτική αυτή είτε από το DAFSE είτε από την Επιτροπή.

- 57 Όσον αφορά την αιτίαση της IGF ότι οι δαπάνες σχετικά με την ανατεθείσα στην εταιρία E. B. Ld.^a υπεργολαβία δεν ήταν αναγκαίες, αφού οι εταίροι της προσφεύγουσας ήταν επίσης εταίροι της εταιρίας υπεργολαβίας, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι έχει επίσης αναθέσει την υπεργολαβία ορισμένων δραστηριοτήτων σε μια άλλη εταιρία (Acorlis Ld.^a), χωρίς η υπεργολαβία αυτή να προκαλέσει οποιαδήποτε παρατήρηση εκ μέρους της IGF. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ακόμη ότι η εταιρία E. B. Ld.^a έχει νομική προσωπικότητα διάφορη της δικής της.
- 58 Όσον αφορά, δεύτερον, την ωριαία αμοιβή των εκπαιδευομένων, κακώς η IGF έκρινε, με την έκθεσή της, ότι δεν ήταν σύμφωνη προς την πορτογαλική νομοθεσία. Η προσφεύγουσα εκπαιδύσε επαγγελματίες «με υψηλά προσόντα», δηλαδή ανώτατα στελέχη, στα οποία χορηγούσε ωριαία αμοιβή ύψους 300 ESC, γεγονός που συμβιβάζεται πλήρως με την απόφαση του πορτογαλικού Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλίσεως της 14ης Ιουνίου 1986. Μάλιστα, η εν λόγω ωριαία αμοιβή είναι κατώτερη εκείνης των 330 ESC που είχε εγκρίνει η Επιτροπή με την εγκριτική απόφαση.
- 59 Όσον αφορά, τρίτον, τα βραβεία συνεπούς παρακολουθήσεως, τον εξοπλισμό σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές που είχαν μισθωθεί βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως και τις αποσβέσεις, η έκθεση της IGF περιέχει μια *contradictio in terminis*, στο μέτρο που η IGF δεν δέχθηκε για το 1988 ορισμένες δαπάνες που είχαν γίνει δεκτές στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων επαγγελματικής καταρτίσεως του ΕΚΤ που είχε εκτελέσει η προσφεύγουσα το 1987. Η αντίφαση αυτή αποκαλύπτει την έλλειψη τεχνικής και επιστημονικής ακρίβειας της εκθέσεως της IGF και τον αμιγώς υποκειμενικό και αυθαίρετο χαρακτήρα των συμπερασμάτων της εκθέσεως αυτής.
- 60 Ειδικότερα, η IGF δεν θεώρησε τα βραβεία συνεπούς παρακολουθήσεως που χορηγήθηκαν στους εκπαιδευόμενους το 1988 ως επιλέξιμες δαπάνες, μολονότι το 1987 είχε θεωρήσει ότι παρόμοια βραβεία αποτελούσαν πράγματι τέτοιου είδους δαπάνες. Το ίδιο ισχύει για τις αποσβέσεις, τις οποίες η IGF δέχθηκε το 1987, όχι όμως και το 1988.

- 61 Επιπλέον, θα ήταν σύμφωνο με την εγκριτική απόφαση να κατανεμηθεί η αξία του μισθωθέντος βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως εξοπλισμού σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές στους δώδεκα μήνες του έτους κατά τη διάρκεια του οποίου εκτελέστηκε το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισεως (1988) και όχι στην περίοδο των συγκεκριμένων έξι μηνών κατά τη διάρκεια της οποίας συντελέστηκε πράγματι η εκτέλεση αυτή.
- 62 Πράγματι, κατά τη διάρκεια των ετών 1987 και 1988, η απόσβεση των αγαθών συντελούνταν πάντοτε επί ετησίας βάσεως, βάσει ενός κανόνα τεθέντος από τις φορολογικές αρχές, ο οποίος τροποποιήθηκε μόλις το 1993. Εφαρμόζοντας έτσι μια νομοθεσία τεθείσα σε ισχύ το 1993 σε πραγματικές καταστάσεις αναγόμενες στα έτη 1987 και 1988, η IGF παρέβη θεμελιώδη κανόνα όσον αφορά την ερμηνεία της νομοθεσίας.
- 63 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 64 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, όταν η συνδρομή του ΕΚΤ δεν χρησιμοποιείται «σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την εγκριτική απόφαση», η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή αυτή.
- 65 Σε μια περίπτωση όπως η προκείμενη, κατά την οποία, κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής, ο δικαιούχος της συνδρομής του ΕΚΤ δήλωσε ρητώς, με την πράξη περί αποδοχής της εγκριτικής αποφάσεως, ότι η εγκριθείσα συνδρομή θα χρησιμοποιούνταν «σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εθνικές και κοινοτικές διατάξεις», πρέπει να γίνει δεκτό ότι στους «όρους» που αναφέρονται στο προαναφερθέν άρθρο 6, παράγραφος 1, περιλαμβάνεται η τήρηση εκ μέρους του εν λόγω δικαιούχου των κανόνων του εθνικού δικαίου καθώς και των κανόνων του κοινοτικού δικαίου.

- 66 Συναφώς, δεδομένου ότι το πορτογαλικό δίκαιο και το κοινοτικό δίκαιο εξαρτούν τη χρήση των δημοσίων πόρων από την τήρηση μιας επιταγής περί χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουλίου 1998, T-72/97, Proderec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2847, σκέψη 87), η Επιτροπή μπορεί, μεταξύ άλλων, να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή του ΕΚΤ, εφόσον δεν έχει χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με την εν λόγω επιταγή.
- 67 Όσον αφορά την έκταση της εξουσίας που ασκεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής μπορεί να καθιστά αναγκαία μια αξιολόγηση σύνθετων πραγματικών και λογιστικών καταστάσεων. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αυτής, το εν λόγω όργανο διαθέτει επομένως ευρεία εξουσία εκτιμήσεως. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της εξετάσεως του βασίμου του παρόντος λόγου ακυρώσεως, ο έλεγχος του Πρωτοδικείου πρέπει να περιοριστεί στην εξέταση του αν συντρέχει πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση των επίμαχων στοιχείων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, ως πλέον πρόσφατη, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Ιουλίου 1998, T-118/96, Thai Bicycle Industry κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-2991, σκέψεις 32 και 33).
- 68 Με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή παρέπεμψε, όπως είχε το δικαίωμα να πράξει (προαναφερθείσες αποφάσεις Branco κατά Επιτροπής, σκέψη 36, και Επιτροπή κατά Branco, σκέψη 30), τόσο στην έκθεση της IGF όσο και στο από 30 Μαΐου 1996 έγγραφό της, ενώ δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα έλαβε γνώση των εγγράφων αυτών εντός ευλόγου χρόνου.
- 69 Το από 30 Μαΐου 1996 έγγραφο της Επιτροπής στηρίζεται εξ ολοκλήρου στην έκθεση της IGF.
- 70 Επομένως, και η ίδια η επίδικη απόφαση στηρίζεται αποκλειστικά στην εν λόγω έκθεση.

- 71 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν, υιοθετώντας το περιεχόμενο και τα συμπεράσματα της εκθέσεως αυτής, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση.
- 72 Ο έλεγχος αυτός επιβάλλει την εξέταση του βασίμου των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας σχετικά με τη μέθοδο που χρησιμοποίησε η IGF στο πλαίσιο της εκπληρώσεως της αποστολής της και σχετικά με τα σφάλματα που περιέχει η έκθεσή της.

Όσον αφορά τη χρησιμοποιηθείσα από την IGF μέθοδο ελέγχου

- 73 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να προσάψει στην IGF ότι δεν παρέπεμψε στην εγκριτική απόφαση διευκρινίζοντας ποιοι από τους τεθέντες με την απόφαση αυτή όροι δεν είχαν τηρηθεί. Πράγματι, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, η μείωση της αρχικώς εγκριθείσας συνδρομής μπορούσε να δικαιολογηθεί βάσει και άλλων διατάξεων, ιδίως του εθνικού δικαίου (βλ. ανωτέρω, σκέψη 65).
- 74 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίξει ούτε ότι η IGF προέβη σε λογιστικό μόνο έλεγχο και ότι στην έκθεσή της διαπιστώνεται «μια απλή διάσταση απόψεων μεταξύ της IGF και της προσφεύγουσας σχετικά με τα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούνται όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών». Πράγματι, η IGF ανέφερε σαφώς (σ. 2 της εκθέσεως) ότι σκοπός του ελέγχου της ήταν η αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων σχετικά με τον έλεγχο του προγράμματος επαγγελματικής καταρτίσεως που είχε υλοποιήσει η προσφεύγουσα το 1988, «ιδίως όσον αφορά τη νομιμότητα και την κανονικότητά του». Συναφώς, η IGF παρέπεμψε επανειλημμένως σε μια διάταξη της πορτογαλικής νομοθεσίας για να αποδείξει μια παρατυπία που σημειώθηκε στην εκτέλεση εκ μέρους της προσφεύγουσας του προγράμματος επαγγελματικής καταρτίσεως.
- 75 Επομένως, η αιτίαση της προσφεύγουσας σχετικά με τη μέθοδο ελέγχου που χρησιμοποίησε η IGF πρέπει να απορριφθεί.

Όσον αφορά τα σφάλματα που φέρεται ότι περιέχει η έκθεση της IGF

- 76 Επιβάλλεται να εξεταστεί αν η έκθεση της IGF περιέχει πράγματι πρόδηλα σφάλματα όσον αφορά την εκτίμηση του κόστους του προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης σε σχέση με την ανατεθείσα στην εταιρία E. B. Ld.^a υπεργολαβία, την ωριαία αμοιβή των εκπαιδευομένων και, τέλος, τα βραβεία συνεπούς παρακολούθησης, τον μισθωθέντα βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως εξοπλισμό σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τις αποσβέσεις.

— Η ανατεθείσα στην E. B. Ld.^a υπεργολαβία

- 77 Μολονότι είναι αληθές ότι ουδεμία διάταξη της διέπουσας το ΕΚΤ ρυθμίσεως ή της εγκριτικής αποφάσεως απαγορεύει την ανάθεση υπεργολαβίας, η ανάθεση αυτή πρέπει να δικαιολογείται, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή με τα υπομνήματά της, από το γεγονός ότι ο υπεργολάβος μπορεί να πραγματοποιήσει ορισμένες εξειδικευμένες εργασίες που προσδιορίζονται σαφώς και υπάγονται στις συνήθεις δραστηριότητές του. Και η ίδια η προσφεύγουσα δέχθηκε σιωπηρώς την άποψη αυτή, στο μέτρο που ενέγραψε την ανατεθείσα στην E. B. Ld.^a υπεργολαβία στο κονδύλι «εξειδικευμένες εργασίες».
- 78 Αντιθέτως, η ανάθεση υπεργολαβίας δεν πρέπει να εξυπηρετεί την τεχνητή αύξηση του κόστους ενός προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης, κατά παράβαση της επιταγής περί χρηστής δημοσιονομικής διαχειρίσεως.
- 79 Από την έκθεση της IGF (σ. 8) προκύπτει όμως ότι η εταιρία E. B. Ld.^a, η οποία απαρτίζεται από τους ίδιους εταίρους οι οποίοι απαρτίζουν την προσφεύγουσα εταιρία, δεν διέθετε κανένα μισθωτό το 1988, οπότε υλοποιήθηκε το πρόγραμμα του ΕΚΤ, και ότι προσλάμβανε απλώς ανεξάρτητους εργολάβους για την υλοποίηση ορισμένων υπηρεσιών. Επομένως, η εν λόγω εταιρία υπεργολαβίας δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως πραγματικά «εξειδικευμένη» στις εργασίες που της είχαν ανατεθεί από την προσφεύγουσα, ενήργησε δε αποκλειστικά ως μεσάζων, προσποριζόμενη, με την ευκαιρία αυτή, κέρδος, όπως ορθώς τονίζει η έκθεση της IGF.

80 Επιπλέον, ορισμένες δαπάνες που πραγματοποίησε η E. B. Ld.^a δεν «συνδέονταν με το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, όπως προκύπτει τόσο από το περιγραφικό τμήμα των εν λόγω τιμολογίων (συμβουλευτικές υπηρεσίες) όσο και από τις ημερομηνίες εκδόσεώς τους (μία ημερομηνία προγενέστερη της ενάρξεως του προγράμματος, μία μεταγενέστερη της λήξεώς του)» (σ. 8 της εκθέσεως της IGF).

81 Συναφώς, η IGF πρότεινε να μη γίνει δεκτό ένα συνολικό ποσό ύψους 5 250 000 ESC, που είχε χορηγηθεί από την E. B. Ld.^a σε τρεις ανεξάρτητους επαγγελματίες ως αμοιβή για τον «λεπτομερή προγραμματισμό των μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης που πραγματοποιήθηκαν το 1988», πλην όμως πρότεινε να γίνει δεκτό ένα ποσό ύψους 612 735 ESC, που έγκειται στις αμοιβές που είχε καταβάλει η προσφεύγουσα σε πέντε ανεξάρτητους επαγγελματίες στο πλαίσιο του «προγραμματισμού των μαθημάτων» (σ. 12 της εκθέσεως).

82 Η IGF κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα (σ. 8 της εκθέσεως):

«Ουδόλως προκύπτει η χρησιμότητα της παρεμβάσεως της E. B. Ld.^a στο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, οπότε δεν μπορούν να γίνουν δεκτές ως επιλέξιμες οι πιστώσεις οι οποίες, όπως προκύπτει από τα τιμολόγια της E. B. Ld.^a, βρίσκονται εντός των ορίων των ποσών τα οποία κατέβαλε σε σχέση με το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης.»

83 Όσον αφορά τη σύγκριση με την εταιρία υπεργολαβίας Acorlis Ld.^a, στην οποία προέβη η προσφεύγουσα, από την έκθεση της IGF (σ. 15) προκύπτει ότι το εισπραχθέν από την Acorlis Ld.^a ποσό έγινε δεκτό στο σύνολό του επειδή δεν ήταν σημαντικό και, κατά συνέπεια, δεν απαιτούσε εμπειριστατωμένο έλεγχο, όπως αυτός που διενεργήθηκε σε σχέση με την E. B. Ld.^a.

84 Ενόψει των προαναφερθεισών διαπιστώσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση καθόσον μείωσε, στηριζόμενη στην έκθεση της IGF, τη συνδρομή που δικαιούνταν η προσφεύγουσα, όσον αφορά το κονδύλιο σχετικά με την ανατεθείσα στην E. B. Ld.^a υπεργολαβία.

— Ωριαία αμοιβή των εκπαιδευομένων

- 85 Από την αίτηση συνδρομής προκύπτει ότι η προσφεύγουσα πρότεινε να καταρτίσει επαγγελματίες «με προσόντα» («νέους ανέργους των οποίων τα προσόντα δεν αρκούν για να επιτρέψουν την ένταξή τους στην αγορά εργασίας») και όχι επαγγελματίες «με υψηλά προσόντα». Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι, δυνάμει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, η ωριαία αμοιβή για τους εκπαιδευομένους που καταρτίζονται με σκοπό να γίνουν επαγγελματίες «με προσόντα» ανέρχεται σε 267 ESC, όπως υπογραμμίζει η έκθεση της IGF (σ. 10).
- 86 Ως προς το ζήτημα αυτό, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να κατηγορήσει την Επιτροπή ότι δεν ήγειρε, στο στάδιο της εγκριτικής απόφασης, αντιρρήσεις για ωριαία αμοιβή ύψους 330 ESC, δεδομένου ότι η απόφαση περί εγκρίσεως συνδρομής δεν μπορεί να εγκρίνει μια πράξη που είναι παράνομη κατά το εθνικό δίκαιο.
- 87 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση μειώνοντας, στηριζόμενη στην έκθεση της IGF, τη συνδρομή που δικαιούνταν η προσφεύγουσα σε σχέση με την ωριαία αμοιβή των εκπαιδευομένων.

— Βραβεία συνεπούς παρακολούθησεως, εξοπλισμός σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές μισθωθείς βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως και αποσβέσεις

- 88 Πρέπει καταρχάς να παρατηρηθεί ότι αν ένα κονδύλιο δαπανών είχε εγκριθεί το 1987, τούτο δεν σήμαινε οπωσδήποτε ότι το κονδύλιο αυτό έπρεπε να εγκριθεί επίσης το 1988, ακόμη κι αν δεν ήταν σύμφωνο με τους όρους που επέβαλλε η εγκριτική απόφαση ή με τις εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου.

- 89 'Όσον αφορά το κονδύλιο σχετικά με τα βραβεία συνεπούς παρακολουθήσεως, από την έκθεση της IGF (σ. 21) προκύπτει ότι τα βραβεία αυτά εξομοιώνονται, δυνάμει της πορτογαλικής νομοθεσίας, με αποδοχές των εκπαιδευομένων, γεγονός το οποίο δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα. Εν προκειμένω, η μείωση του οικείου κονδυλίου οφείλεται στη χρήση συντελεστών ανώτερων από τους επιτρεπομένους από τον νόμο (βλ. ανωτέρω, σκέψη 85). Κατά συνέπεια, δεν είναι ορθός ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι τα βραβεία συνεπούς παρακολουθήσεως «δεν έγιναν δεκτά το 1988».
- 90 'Όσον αφορά τον εξοπλισμό σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, που αποτέλεσε το αντικείμενο χρηματοδοτικής μισθώσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το πρόγραμμα επαγγελματικής καταρτίσεως διήρκεσε από τις 4 Ιουλίου μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου 1988, ήτοι έξι περίπου μήνες. Κατά συνέπεια, όπως προκύπτει από την έκθεση της IGF (σ. 20 και 22), τα αναγόμενα στο κονδύλιο αυτό ποσά έπρεπε να υπολογιστούν βάσει περιόδου έξι μηνών, και όχι δώδεκα μηνών, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα.
- 91 'Όσον αφορά, γενικότερα, τις αποσβέσεις αγαθών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα ουδόλως απέδειξε διά της προσκομίσεως εγγράφων, ιδίως δε νομοθετικών κειμένων, τον ισχυρισμό της ότι η IGF κακώς εφάρμοσε μια νομοθεσία που άρχισε να ισχύει το 1993 σε πραγματικές καταστάσεις που γεννήθηκαν το 1987 και το 1988 (βλ. ανωτέρω, σκέψη 62). Επομένως, δεν απέδειξε ότι, αντίθετα προς όσα αναφέρονται στην έκθεση της IGF (σ. 22) και προς τις εξηγήσεις που παρέσχε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η εφαρμοστέα κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών πορτογαλική νομοθεσία απαγόρευε την απόσβεση αγαθών βάσει περιόδου μικρότερης από ένα έτος (δώδεκα μήνες).
- 92 Επομένως, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση μειώνοντας, στηριζόμενη στην έκθεση της IGF, τη συνδρομή που δικαιούνταν η προσφεύγουσα όσον αφορά τα κονδύλια σχετικά με τα βραβεία συνεπούς παρακολουθήσεως, τον εξοπλισμό σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, που αποτέλεσε το αντικείμενο χρηματοδοτικής μισθώσεως, και τις αποσβέσεις.
- 93 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως που στηρίζεται σε πλάνη περί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών πρέπει να απορριφθεί.

3. Ως προς τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 94 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, μολονότι το DAFSE διαβίβασε στην Επιτροπή την αίτησή της πληρωμής του υπολοίπου ήδη τον Σεπτέμβριο 1989, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση μόλις κατά τα τέλη του έτους 1996. Αυτό το χρονικό διάστημα άνω των επτά ετών του δημιούργησε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι η Επιτροπή θα δεχόταν την αίτηση πληρωμής, όπως αυτή είχε πιστοποιηθεί από το DAFSE. Η εν λόγω δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ενισχύθηκε επίσης από την προαναφερθείσα απόφαση Branco κατά Επιτροπής.
- 95 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει κάθε απόφασή της εντός ευλόγου χρόνου. Δεν μπορεί να αφήνει να διαιωνίζεται η διαδικασία και να αναβάλλει επ' άπειρον την έκδοση μιας αποφάσεως, αν δεν θέλει να παραβιάσει τις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Νοεμβρίου 1987, 223/85, RSV κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4617, σκέψεις 12 επ.).
- 96 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 97 Σε μια περίπτωση όπως η προκειμένη, κατά την οποία ο δικαιούχος συνδρομής του ΕΚΤ δεν εκτέλεσε το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισεως σύμφωνα με τους όρους από τους οποίους εξηρτάτο η χορήγηση της συνδρομής αυτής, ο εν λόγω δικαιούχος δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προκειμένου να επιτύχει την πληρωμή του υπολοίπου του συνολικού ποσού της αρχικώς εγκριθείσας συνδρομής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Ιουνίου 1992, C-181/90, Consortgan κατά Επιτροπής,

Συλλογή 1992, σ. I-3557, σκέψη 17, και C-189/90, Cipeke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3573, σκέψη 17· απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 1997, T-73/95, Oliveira κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-381, σκέψη 27).

- 98 Ούτε η προαναφερθείσα απόφαση Branco κατά Επιτροπής μπορούσε να δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στην προσφεύγουσα, στο μέτρο που, με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο δεν αποφάνθηκε για τη νομιμότητα της μείωσης της συνδρομής, αλλά αποκλειστικά για την έλλειψη αιτιολογίας της επίμαχης αποφάσεως.
- 99 Όσον αφορά το ζήτημα αν η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου, καθόσον δεν εξέδωσε την επίδικη απόφαση εντός ευλόγου χρόνου, επιβάλλεται να παρατηρηθεί ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε προς εκτέλεση της προαναφερθείσας αποφάσεως Branco κατά Επιτροπής, η οποία ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής της 29ης Μαρτίου 1993. Επιπλέον, δεδομένου ότι, με την πρώτη προσφυγή της, η προσφεύγουσα δεν έβαλε κατά του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου η Επιτροπή είχε εκδώσει την τελευταία αυτή απόφαση, μόνον ο μετά τη μεταγενέστερη απόφαση Branco κατά Επιτροπής χρόνος μπορεί να ληφθεί υπόψη για την εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα του χρόνου εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, εκτίμηση η οποία εξαρτάται επιπλέον από τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως (προαναφερθείσα απόφαση Oliveira κατά Επιτροπής, σκέψεις 41 έως 43).
- 100 Όμως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά το χρονικό διάστημα των δύο ετών που διέρρευσε μεταξύ της 12ης Ιανουαρίου 1995, ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως Branco κατά Επιτροπής, και της 16ης Δεκεμβρίου 1996, ημερομηνίας εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή άσκησε ανακοπή κατά της αποφάσεως Branco κατά Επιτροπής και, στη συνέχεια, μετά τη δημοσίευση της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Branco, στις 13 Δεκεμβρίου 1995, έλαβε τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εκδώσει νέα απόφαση. Προς τούτο, εξέτασε εκ νέου τον φάκελο, συνέταξε νέο σχέδιο αποφάσεως και παρέσχε στο κράτος μέλος και στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την πρόταση αυτή.
- 101 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το οικείο χρονικό διάστημα πρέπει να θεωρηθεί εύλογο.

102 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου πρέπει να απορριφθεί.

4. Ως προς τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή κεκτημένων δικαιωμάτων

Επιχειρήματα των διαδίκων

103 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η επίδικη απόφαση προσβάλλει κεκτημένα δικαιώματά της. Παραπέμπει στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1991, C-291/89, Interhotel κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-2257), και υποστηρίζει ότι η εγκριτική απόφαση της απένεψε υποκειμενικά δικαιώματα και της παρέσχε το δικαίωμα να απαιτήσει την πληρωμή ολοκλήρου του ποσού της συνδρομής.

104 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

105 Μολονότι είναι αληθές ότι μια εγκριτική απόφαση παρέχει στον δικαιούχο συνδρομής του ΕΚΤ το δικαίωμα να απαιτήσει την πληρωμή της συνδρομής, τούτο συμβαίνει μόνο στην περίπτωση που ο εν λόγω δικαιούχος εκτελεί το οικείο πρόγραμμα επαγγελματικής καταρτίσεως σύμφωνα με τους όρους που έχουν τεθεί για το πρόγραμμα αυτό.

106 Όμως, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν τήρησε τους όρους που είχαν τεθεί για το πρόγραμμα επαγγελματικής καταρτίσεως το οποίο εκτέλεσε.

- 107 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή κεκτημένων δικαιωμάτων πρέπει να απορριφθεί.

5. Ως προς τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 108 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή είχε αρχικώς καθορίσει το ποσό της συνδρομής του ΕΚΤ για το οικείο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης σε 125 639 392 ESC, ενώ, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, μείωσε το ποσό αυτό σε 61 964 126 ESC. Μειώνοντας έτσι τη συνδρομή κατά το ήμισυ και πλέον, το όργανο αυτό παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας.

- 109 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 110 Εν προκειμένω, οι μειώσεις που επέβαλε η Επιτροπή συνδέονται άμεσα με τις διαπιστωθείσες παρατυπίες και έχουν σκοπό να αποκλείσουν την επιστροφή αποκλειστικά και μόνον των παράνομων ή περιττών δαπανών.
- 111 Οι εν λόγω μειώσεις είναι, επομένως, σύμφωνες προς την αρχή της αναλογικότητας.

112 Επομένως, ο λόγος που αντλείται από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί.

113 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί του αιτήματος της προσφεύγουσας να μη λάβει το Πρωτοδικείο υπόψη ένα έγγραφο επισυναφθέν στο υπόμνημα ανταπαντήσεως της Επιτροπής

114 Με χωριστό δικόγραφο, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 Ιανουαρίου 1998, η προσφεύγουσα ζήτησε από το Πρωτοδικείο να μη λάβει υπόψη το επισυναφθέν στο υπόμνημα ανταπαντήσεως της Επιτροπής έγγραφο, που επιγράφεται «κατηγορητήριο» και αναφέρεται στη διαδικασία που έχει κινήσει η IGF ενώπιον του Tribunal criminal do Porto.

115 Η Επιτροπή αντιτάσσεται στο αίτημα αυτό.

116 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο δεν στηρίχθηκε στο επίδικο έγγραφο προκειμένου να αποφανθεί επί της υπό κρίση διαφοράς.

117 Κατά συνέπεια, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί του αιτήματος της προσφεύγουσας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ¹¹⁸ Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει, ενόψει των αιτημάτων της Επιτροπής, να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Tiili

Briët

Potocki

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Σεπτεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

V. Tiili